

Τὸ Κάϊρον

Ἐξ ἐντυπώσεων Ἀμερικανίδος

Ὁ εἰς Αἴγυπτον ταξείδιον εἶνε μακρὸν καὶ ἀνιχρὸν· οὕτως ἔψαλλαν ὁ Ὅμηρος καὶ ἐπανελάθον μετ' αὐτὸν πολλοὶ νεώτεροι. Νησὸσπαρτος θάλασσα ἐκτείνεται βορείως τῆς Κρήτης, καὶ εἴτε ὁ ἐξ Εὐρώπης προερχόμενος ὠρμήθη ἐκ Νεαπόλεως, εἴτε ἐκ Βρεντησίου, εἴτε ἐκ Πειραιῶς, τὸ πλοῖον φθάνει γαλιεύς εἰς τὴν περικαλλῆ ἐκείνην νῆσον, καὶ δαπανᾷ ὅπως διέβη αὐτὴν χρόνον τινά, ὅστις εἶνε ἀεὶ ἀνανεομένη ἐκπληξίς. Ἡ Κρήτη, μὲ τὰς μακρὰς ἀκτὰς καὶ τὰς ὑψικαρήνους γραμ-

μὰς τῶν ὄρεων τῆς, φαίνεται κατέχουσα ὅλον τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς θαλάσσης. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἡ νῆσος εἶνε εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς, δύναται τις τοῦλάχιστον νὰ αἰσθανθῆ, ἀφοῦ τέλος τὴν ἀφήσῃ ὀπίσω, ὅτι ἡ Αἰγυπτιακὴ ἀκτὴ δὲν ἀπέχει μακρὰν. Ἡ ἀκτὴ αὕτη εἶνε τόσο ἀνάληπτος, ὅσον ἐπιθετικὴ εἶνε ἡ τῆς Κρήτης· δὲν ἐγείρει τὴν κεφαλὴν τῆς. Εἶνε ἐκεῖ πρὶν τὴν ἰδίαν ἢ τὴν γνωρίσῃς· καὶ τότε, ἂν θέλῃς, εἰς τρεῖς ὥρας καὶ τινα λεπτά, δύνασαι νὰ εἰσαι εἰς Κάϊρον.

Ἡ ὁδὸς τοῦ Κάϊρου τῆς τελευταίας ἐν Παρίσιος ἐκθέσεως, ἡ γνωστὴ εἰς πολλοὺς Ἀμερικανούς, ἦτο ἐπιδέξιος μίμησις. Ἄλλ' αἱ μιμήσεις τῆς Ἀνατολῆς εἶνε ἀτελεῖς· δὲν δύνασαι νὰ μεταφρευθῆς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ φῶς.

Τὸ ἀληθὲς Κάϊρον ἐθυσιάσθη εἰς τὸν Νεῖλον. Σχετικῶς ὀλίγοι μεταξὺ τῶν περιηγητῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ βλέπουσι τὸν τόπον ὑπὸ τὰς ἀρίστας συνθήκας· διότι κατὰ τὴν ἀφίξιν των εἶνε ἀπησχολημένοι μὲ τὸν μαγικὸν διὰ τοῦ ποταμοῦ ἀνάπλου, ὅστις τοὺς φέρει πρὸς μεσημβρίαν, καὶ μὲ τὸ ἀτμόσκαρον ὅπερ θά τοὺς μεταγάγῃ· καὶ κατὰ τὴν ἐπάνοδόν των ἐκ τοῦ θαυμασίου ἐκεῖνου πλοῦ σχεδιάζουσι μελετώντες τὴν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους ἐκδρομὴν, ἣτις εἶνε καὶ δυσκολωτέρα. Ἀσφαλῶς δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι διὰ πολλοὺς Ἀμερικανούς τὸ Κάϊρον εἶνε μόνον συγκεχυμένη ἀνάμνησις ἀράθων καὶ διερμηνέων, φελλάχων καὶ δερβισῶν, καὶ τζαμιῶν, τζαμιῶν, τζαμιῶν! Οἱ φρόνιμοι εἶνε ἐκεῖνοι οἵτινες μένουσι μετὰ τὰς ἐκδρομὰς αὐτὰς ἢ ἐπανερχονται καὶ δευτέρου· διότι ἡ ἀληθὴς ἐντύπωσις ἐνός τόπου δὲν ἐρχεται ὅταν τὸ πνεῦμα εἶνε παραφορτωμένον καὶ συγκεχυμένον, δὲν ἐργεταὶ ὅταν τὸ σῶμα εἶνε κεκμηκός. Ἡ λεπτομερὴς ἐπιστάσις τῆς θέας, καὶ ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς εἶνε ἀναγκαῖα πρὸς τοῦτο· δύναται τις μάλιστα νὰ τὴν ὀνομάσῃ καὶ ῥαψώδη. Κατ'

ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας καθ' ἃς δὲν κάμνει τις τίποτε, ἡ πραγματικότης παρέχει ἑαυτὴν ἀθορύβως εἰς τὴν κατάληψιν, κτῆμα ἐσσεῖ γινομένη.

Ἄλλ' εἶνε τὸ Κάϊρον ἄξιον τοιαύτης ἀπολαύσεως; δύναται νὰ ἐρωτήσῃ τις. Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰδίουσυγκρασίας. Ἐάν τις ὀφείλῃ νὰ μετέχη φύσεως ποιητοῦ, ὅπως ἀγαπήσῃ τὴν Βενετιάν, δέον νὰ μετέχη φύσεως ζωγράφου, ὅπως ἀγαπήσῃ τὸ Κάϊρον. Τὰ χρώματά του εἶνε τόσο δαφιλῶς πλούσια, τὸ σαρακηνὸν μέρος τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ τόπου τόσο φανταστικῶς ὠραῖον, αἱ μορφαὶ εἰς τὰς ὁδοὺς τόσο εἶνε γραφικαί, ὥστε πᾶς ὁ ἔχων ὀφθαλμὸν διὰ τοιαύτας ἐντυπώσεις φαντάζεται ὅτι ζῆ ἐντὸς στοῶν ζωγραφικῶν ἄνευ διακοπῆς παρελαυνουσῶν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἐάν τις λοιπὸν ἀγαπᾷ τὸ χρῶμα, ἐάν αἱ ζωγραφίαι εἶνε αὐτῷ πολῦτιμοι, ἃς ὑπάγῃ εἰς Κάϊρον. Ἐκεῖ θὰ εὕρῃ τέρψεις περιμενοῦσας αὐτόν. Ὁ Φλωμπέρ εἶπεν ὅτι δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὰς Πυραμίδας, ἴσως καὶ τὴν Σφίγγα, χωρὶς ποτὲ νὰ τὰς ἔχῃ ἰδῆ, ἀλλ' ὅτι οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον δύναται νὰ φαντασθῇ εἶνε ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου Ἀνατολίτου κουρέως ὅπως κἀθηται σταυροπόδι πρὸ τῆς θύρας του. Τοῦτο ἀκριβῶς εἶνε τὸ Κάϊρον. Πρέπει νὰ τὸ ἴδῃς μὲ ὄμμα ἐπιστάσις καὶ νὰ τὸ περιεργασθῆς ἄνευ σπουδῆς. Δὲν ἀποκαλύπτει ἑαυτὸ εἰς τὸν κοσμογυριστὴν τοῦ πρακτορείου Κούκ οὐδὲ εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅστις σπεύδει νὰ ἀναχωρήσῃ καθ' ἡμέραν τακτὴν, ἣν οὐδὲν δύναται ν' ἀλλοιώσῃ.

Πρέπει ν' ἀρχίσῃ τις ἀπὸ τὴν νέαν συνοικίαν, καὶ ν' ἀπαλλαγῇ διὰ μιᾶς αὐτῆς. Τὸ Κάϊρον ἔχει πληθυσμὸν τετρακοσίων χιλιάδων ψυχῶν. Τὸ νέον μέρος τῆς πόλεως, τὸ καλούμενον Ἰσμαηλία, διεσῦρθη ἐπιμόνος ὑπὸ πάντων σχεδὸν τῶν περιηγητῶν, οἵτινες περιγράφουσιν αὐτὸ ὡς κονιορτώδες, ὡς ἄσκιον, ὡς ἀνώμαλον, ὡς δυσειδές, ὡς κενὸν μετ' εὐρους, ὡς κοσμούμενον μὲ ἡμικτίστους οἰκίας ἐρειπομένης ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν· ὅλα αὐτὰ τὰ ἔχει ἀναγνώσῃ τις πρὶν φθάσῃ. Ἄλλὰ τί εὐρίσκει σήμερον; Ὁδοὺς σκιαζομένας ἀπὸ ἀναρίθμητα δένδρα· ὁδοὺς εὐρείας ναὶ μὲν, ἀλλ' αἰτινες, ἀντὶ νὰ εἶνε κονιορτώδεις, εἶνε ὑγροὶ καὶ ὑπέρυγροι ἐκ τοῦ διηνηκοῦς καταθρέγματος· λαμπρὰς οἰκίας, ὧν πολλαὶ ἔχουσιν ὠραίους κήπους, μὲν Ἰανουαρίῳ ἀνθοφοροῦντας γιγαντιαία πορφυρόχροα ἄνθη, ὑποχωροῦντα εἰς ἄλλα ἔτι πλουσιωτέρου χρωματισμοῦ εὐθύς ὡς ἔλθῃ τὸ ἔαρ. Ἐάν αἱ ὁδοὶ ἦσαν λιθόστρωτοι, θὰ ἦτο τι παραπλήσιον μὲ τὰς ἔξω συνοικίας τῶν Παρισίων, διότι πλείστα τῶν οἰκιῶν εἶνε γαλλικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἄσκιον; Εἶνε ὅλον σκιά. Καὶ αἱ κυριώτερα δὲ ὁδοὶ ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἡ μακρὰ πάροδος ἢ ἄγουσα εἰς τὰς πυραμίδας εἶνε ὅλα· σύσκιον, καθόσον οἱ μεγάλοι κλώνες τῶν παραθεόντων αὐτὰς δένδρων συναντῶνται καὶ συμπλέκονται ὑπὲρ ἄνω τῆς κεφαλῆς τοῦ ὀδίτου. Καὶ ὀνόμασαν τὸ Κάϊρον ἄσκιον!

Ἐάν τις ἐπιθυμῇ νὰ διάγῃ μέρος ἐκάστης ἡμέρας ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀναγινώσκων, γράφων ἢ κοιμώμενος· ἐάν τὸ παρήγορον αἰσθημα τὸ γεννώμενον ὑπὸ λαμπρῶς καίοντος πυρὸς ἐν τῷ ψύχει τῆς ἐσπέρας